



Nordland
FYLKESKOMMUNE

Nordland fagskole

Helse, sosial og oppvekst

Studieplan for Psykisk helsearbeid og rusarbeid

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 studiepoeng
Nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR)

Studieplanen bygger på nasjonal standard FHH14, godkjent av NUFHO 8. oktober 2012

Godkjent av NOKUT 18.02.2014

Overordnede læringsutbyttebeskrivelser implementert i henhold til NKR våren 2015

Revidert september 2020

Tilbudskode FHH14D

www.nordlandfagskole.no

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	FORMÅL MED HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING	3
2	GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HELSE- OG SOSIALFAG.....	3
	2.1 Samfunnsutvikling og etterspørsel etter tjenester innen helse, sosial og oppvekst.....	3
	2.2 Felles mål og retningslinjer	4
	2.3 Opptakskrav	4
	2.4 Krav om politiattest.....	5
	2.5 Studentdemokrati	5
3	FAGSKOLEUTDANNING I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID	5
	3.1 Innledning	5
	3.2 Læringsutbytte for utdanningen.....	7
	3.3 Tjenesteområder.....	9
	3.4 Mål, vektlagte prinsipper og fokusområder for utdanningen	9
	3.5 Begrepsavklaringer.....	9
	3.6 Emneoversikt	13
4	ARBEIDSFORMER, VURDERINGSFORMER OG ORGANISERING AV STUDIET	14
	4.1 Arbeidsformer	14
	4.2 Vurderings- og eksamensformer	16
	4.3 Organisering og omfang.....	17
5	HELHETLIG MODELL FOR UTDANNINGEN.....	19
 Vedlegg:		
	Vedl. 1 Obligatorisk litteratur	28
	Vedl. 2 Veileder for praksis utenfor eget arbeidssted	29
	Vedl. 3 Veileder for praksis som prosjekt ved eget arbeidssted	37

1 FORMÅL MED HØYERE YRKESFAGLIG UTDANNING

Høyere yrkesfaglig utdanning ligger på nivå over videregående opplæring. Den er yrkesrettet, og studentene tilegner seg en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Studentene skal etter gjennomført utdanning ha etablert et grunnlag for livslang læring og kontinuerlig omstilling med klar forankring i arbeidslivet. Høyere yrkesfaglig utdanning har som mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ og ansvar i yrkesutøvelsen. De ulike fagskolene skal utvikle utdanninger som sikrer den enkelte students og arbeidslivets evne til å møte endring og behov for oppdatert kompetanse. Målet med fagskolen som pedagogisk virksomhet er å gi studentene en utdanning som bidrar til utvikling og tilegnelse av ny kompetanse i form av kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse, beskrevet som læringsutbyttebeskrivelser. Kunnskaper handler om forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper og prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker. Ferdigheter omhandler evnen til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter: kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter. Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng. Lov om høyere yrkesfaglig utdanning trådte i kraft 01.07.2018. Lovens formål er å legge til rette for høyere yrkesfaglig utdanning av høy kvalitet og gode utdanningsvilkår for studentene. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT) fører tilsyn med kvaliteten i høyere yrkesfaglig utdanning og akkrediterer fagskoleutdanning. Alle fagskoler skal ha et eget styre og en rektor. Fylkeskommunen skal sørge for at det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt

En viktig del av verdigrunnlaget er fagskolenes egenart som arbeidslivets skole. Sentralt her står trepartssamarbeid mellom fagskolen, partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter. Lokalt betyr dette at arbeidslivets parter og kommunale- og fylkeskommunale myndigheter/politikere samarbeider tett med fagskolen gjennom representasjon i styrer, råd og utvalg og andre samarbeidende organer.

2 GENERELT OM FAGSKOLEUTDANNING I HELSE- OG SOSIALFAG

Denne utdanningsplanen i psykisk helsearbeid og rusarbeid er utarbeidet med basis i nasjonal standard for fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid (FHH14) godkjent av NUFHO 8. oktober 2012.

2.1 Samfunnsutvikling og etterspørsel etter tjenester innen helse, sosial og oppvekst

Helse- og omsorgsarbeideres daglige arbeid påvirkes av samfunnsutviklingen. Det skjer raske endringer i medisinsk og teknologisk utvikling og befolkningens helsetilstand. De siste årene har vært preget av gjennomgripende helse- og sosialpolitiske reformer. Helse- og omsorgssektoren står foran store utfordringer i årene framover. Grunnet både demografiske forhold og en samfunnsutvikling med økende etterspørsel etter alle typer helse- og omsorgstjenester, har det avgjørende betydning for vårt velferdssamfunn at vi

klarer å rekruttere nytt, samt beholde og videreutvikle kompetent personell. Brukerne stiller også store krav til kvalitet og egen medvirkning. Samfunnet endrer seg raskt, og blir stadig mer komplekst. Dette fordrer en kontinuerlig utvikling av tjenestene. Det er viktig at også ansatte får økt sin kompetanse for å kunne ta nye oppgaver og utfordringer. Både grunn- og videreutdanning må reflektere samfunnsutviklingen. Dette fordrer at ansatte som deltar i et utdanningsløp får tid til bearbeiding og refleksjon. Kvalifisert personell utgjør den viktigste ressursen i helse- og omsorgstjenesten. Tilgang på kvalifisert personell er en forutsetning for å kunne gjennomføre reformer og opptrappingsplaner innen denne tjenesten. Som grunnlag for studiemodellen ligger de utfordringene som arbeidstakerne innen de ulike sektorene i hjelpeapparatet står overfor i dag:

- Et samfunn i rask endring med stadig nye utfordringer på grunn av strukturendringer, omorganisering, rasjonalisering og endrede rettigheter for brukerne.
- Et arbeidsliv som krever økt fleksibilitet.
- Arbeidstakere som skal tilpasse seg disse endringene og samtidig forholde seg til brukere med sammensatte problemer og behov, og som skal være i stand til å yte tjenester overfor stadig nye brukergrupper med forskjellig kulturbakgrunn.

2.2 Felles mål og retningslinjer

Hovedmålsettingen for videreutdanning i helse- og sosialfag:

Videreutdanningene har som overordnet mål å utdanne reflekterte yrkesutøvere, med høy yrkesetisk standard som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med andre tjenesteytere og brukere.

Utdanningene skal sikre den enkeltes, samfunnets og arbeidslivets behov for ny kompetanse i tråd med nye oppgaver og utfordringer innen helse-, omsorg- og oppvekstsektoren. Dagens og morgendagens utfordringer både for samfunnet generelt og innen helse- og omsorgsektoren spesielt, innebærer behov for nytenkning innen utdanningene. Utdanningene er derfor tverrfaglige, og har et klart brukerperspektiv. Med tverrfaglige i denne sammenheng, menes at de er rettet mot arbeidstakere med forskjellig faglig bakgrunn innen helse- og oppvekstfagene i videregående opplæring. Planene gir rammer og innhold i videreutdanningene. Hovedintensjonen er å sikre et ensartet faglig nivå, og gjøre de enkelte videreutdanningene innen hvert fagområde likeverdige i hele landet. De er således nasjonale styringsmidler for helsemyndighetene. Yrkesutøvelsen foregår i et samspill av praktiske erfaringer og relevant teori. Helse- og sosialfaglig yrkesutøvelse er basert på en kombinasjon av praktiske erfaringer fra arbeid med mennesker og nyere relevant kunnskap om det helse- og sosialfaglige området. I tillegg er det nødvendig at man gjør vurderinger og fatter beslutninger på et juridisk og etisk holdbart grunnlag.

2.3 Opptakskrav

Grunnlag for opptak til fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid er fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev i helsefagarbeiderfaget, ambulansefaget, barne- og ungdomsarbeider eller aktivitør. I tillegg kan søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret, tas opp på grunnlag av realkompetanse. Realkompetanse er all kompetanse som du har skaffet deg gjennom formell, ikke-formell eller uformell læring. Det vil si alle kunnskaper og ferdigheter tilegnet gjennom utdanning, lønnet eller ulønnet arbeid, organisasjonserfaring, fritidsaktiviteter eller på annen måte. Andre fagbrev enn de som er

nevnt over, samt autorisasjoner innen helsefag vil være en del av en realkompetansevurdering. Søkere som kan dokumentere at de skal gjennomføre fagprøve i løpet av det påfølgende semesteret etter opptaksfristen kan tildeles plass på vilkår av bestått prøve.

Søkere med bachelorutdanning innen relevante fagområder kvalifiserer også for opptak til studiet.

2.4 Krav om politiattest

Med grunnlag i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning § 27, Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning kapittel 3 og Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Nordland fagskole § 3-2 er det krav om at studenten legger frem politiattest ved opptak eller i løpet av utdanningen. Politiattest må legges frem før studenten kan starte sin praksis.

2.5 Studentdemokrati

Studentdemokratiet er viktig for at studentene kan påvirke sin studiehverdag og bidra til utvikling av fagskolen og utdanningskvaliteten. Studentene velger selv om de ønsker å opprette et studentorgan. Dette er viktig for et velfungerende studentdemokrati. Fagskolens ledelse og administrasjon har ansvar for å legge forholdene til rette for at studentorganet blir hørt i alle saker som angår studentene. Fagskolens ledelse og administrasjon skal informere studentene om studentorganets funksjon på fagskolen, og betydningen av arbeidet til de tillitsvalgte og studentrådet. Studentorganet velger selv et studentrådsstyret blant de tillitsvalgte studentene. Ledelsen og/eller administrasjonen på fagskolen skal ha jevnlig møter med studentrådsstyret, og det bør settes opp en felles møteplan. Studentrådsleder og ledelsen bør ha jevnlig kontakt utover de fastsatte møtene. Studentene skal være representert i fagskolestyret. Det skal ikke føres fravær for studentens deltakelse i fagskolestyret, som tillitsvalgt i studentorganet og/eller annet studentpolitisk arbeid.

3 FAGSKOLEUTDANNING I PSYKISK HELSEARBEID OG RUSARBEID

3.1 Innledning

Nasjonal plan for utdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid er utviklet med sikte på å gi helse- og sosialpersonell med videregående opplæring mulighet til en videreutdanning som kan styrke deres kompetanse i møte med nye og utvidede arbeidsoppgaver i helsevesenet og i sosialsektoren. Denne planen er fagspesifikk og skal sammen med *"Nasjonal plan for ettårig fagskoleutdanning i helse- og sosialfag, generell del"* dekke pensum for en fullstendig ettårig heltid (tilsvarende to år på deltid) fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid.

Samhandlingsreformen medfører at arbeidsoppgaver flyttes mellom spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten. Som følge av dette er både kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven erstattet av Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester som omfatter alle med behov for helsetjenester, bl.a. innenfor rus og psykiatri. Helsedirektoratet har også utarbeidet nye nasjonale retningslinjer for behandling og oppfølging av personer som har psykiske lidelser i kombinasjon med

rusproblemer. (*"Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig rus- og psykisk lidelse - ROPlidelser" 03/ 2012*).

De omleggingene som det her er vist til, gir kommunehelsetjenesten et større ansvar. Dette krever at kommunen har tilstrekkelig kompetent personell som samarbeider godt både innad i kommunal sektor og med spesialisthelsetjenesten. Rekruttering av personer med riktig fagkunnskap er en langsiktig satsing. (St. meld. nr. 30 2011–2012 Se meg!) Kompetanseløftet 2015 har som mål å skaffe tilstrekkelig personell og nødvendig fagkompetanse til den kommunale helse- og omsorgstjenesten. I handlingsprogrammet legges det vekt på at videreutdanning av personell gjennom fagskoleordning, er spesielt viktig for å øke kompetansen. (St.meld. nr. 25 2005-2006 Mestring, muligheter og mening).

Fagskoleutdanningene er nært knyttet til arbeidslivets kompetansebehov og er derfor særlig relevant for utfordringene i kommunene. Det er også slik at sykdomsbildet over tid har endret seg. Bl.a. møter helsepersonell oftere personer med sammensatte lidelser, f. eks. innenfor rus og psykiatri. Utdanningen skal gi økt faglig innsikt og større forståelse for sammenhenger i behandlingsforløpet.

Den nye planen for fagskoleutdanningen bygger på to tidligere planer; " Videreutdanning i psykisk helsearbeid for helse- og sosialpersonell med videregående opplæring" (2002) og "Videreutdanning/fagskoleutdanning i miljøarbeid innen rus"(2006).

Nordland fagskole har vært sentral i arbeidet med utviklingen av denne og tidligere nasjonale planer.

Det er ofte de mest sårbare og komplekse brukerne/pasientene som har størst behov for å bli møtt av en helhetlig helsetjeneste. Fellesnevneren for dem som har et særskilt behov for samhandling og koordinering, er at de har et behandlings - og omsorgsbehov ingen av tjenesteyterne kan løse alene. Det er derfor viktig at pasientene/ brukerne møtes av personell som samarbeider godt innad i kommunal sektor og med spesialisthelsetjenesten. Økt kompetanse med et tverrfaglig fokus gir brukerne/ pasientene rett behandling på rett sted til rett tid. Planen legger vekt på å fremme et menneskesyn der brukeren/pasienten deltar aktivt for å bedre egen helse. Aktiv omsorg innebærer å legge vekt på kultur, aktivitet og trivsel som helt sentrale og grunnleggende elementer i et helhetlig omsorgstilbud. Utøverne av helsetjenestene skal kunne veilede og motivere til læring og endring som gir mestring, livslyst og mot til å møte utfordringer. St.meld. nr. 25 (2005-2006) Mestring, mening og mangfold legger opp til "Aktiv omsorg" som en hovedstrategi for framtidens omsorgstjenester. En slik strategi vil kreve større faglig bredde i omsorgssektoren med flere faggrupper og økt vekt på kulturtiltak, sosialpedagogikk, ergoterapi, fysioterapi og sosialt arbeid. Relevante tema fra den tidligere planen "Videreutdanning/fagskoleutdanning i miljøarbeid innen rus" (2006), som hadde fokus på miljøarbeid som et viktig element i arbeidet med brukere/pasienter, er videreført i denne planen. Miljøarbeiderens rolle og funksjon er like relevant i dag innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid. Fagskoleutdanningen i psykisk helsearbeid og rusarbeid gir studentene kunnskap og forståelse innenfor en felles referanseramme der samhandlingsreformens intensjoner legger sentrale føringer. Dette innebærer bl.a. å forstå viktigheten av å forebygge fremfor å reparere, få ulike ledd i helse- og omsorgstjenesten til å jobbe sammen og styrke brukermedvirkningen.

Denne planen for utdanningstilbudet Fagskoleutdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid, er en av flere i en serie helsefaglige fagskoleutdanninger med samme struktur, hvor Emne 1” Felles innholdsdel” er lik i alle utdanningene. Den felles innholdsdelen skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og sosialtjenesten. Innholdet danner basis for utvikling av felles holdninger og ferdigheter. Begrunnelsen for en felles del er ønsket om at arbeidstakere i helse- og omsorgssektoren skal utvikle breddekompetanse og bedre samarbeid.

I tillegg til breddekompetanse, ivaretar utdanningen en fagspesifikk fordypning innen psykisk helsearbeid og rusarbeid. Utdanningsplanen foreslår også arbeidsmåter og en organisering av utdanningen som ivaretar nødvendig helhetstenkning.

De læringsmetodene som benyttes, bygger på et helhetlig læringsyn som innebærer både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Gjennom et utstrakt samarbeid med arbeidslivet, tilstreber vi en utdanning som er praksisnær. Dette sikrer informasjon om behovene i arbeidslivet til enhver tid. Samtidig får skolen mulighet til å være i dialog med praksisfeltet, noe som gir rom for å holde seg oppdatert og kunne justere kursen. Dette er viktig og avgjørende for å sikre en kvalitativ god utdanning.

3.2 Læringsutbytte for utdanningen

Utdanning i Psykisk helsearbeid og rusarbeid skal utdanne reflekterte yrkesutøvere som med høy yrkesetisk forståelse tar initiativ til, organiserer og iverksetter tiltak i samarbeid med pasienter/brukere, deres pårørende, medarbeidere, andre yrkesgrupper, bruker- og pårørendeorganisasjoner og frivillige innenfor helse- og omsorgssektoren.

Læringsutbyttebeskrivelsen for fagskoleutdanningen skal gi en oversikt over hvilken kompetanse studentene vil ha etter gjennomføring av det aktuelle emne eller utdanningen som helhet. Læringsutbyttebeskrivelsene er i henhold til det nasjonale kvalifikasjonsrammeverkets krav og er inndelt i kunnskap, ferdighet og generell kompetanse. Disse beskriver:

Kunnskap	Forståelse av teorier, fakta, prinsipper, prosedyrer innenfor fagområder og/eller yrker
Ferdigheter	Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer eller oppgaver (kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter)
Generell kompetanse	Evne til å anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig måte i ulike situasjoner

Kunnskap	<p>Etter fullført utdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • har studenten god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag og referanseramme, verdier og relevante helse- og sosiallover. • har studenten kunnskap om- og innsikt i psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv • har studenten grunnleggende kunnskap om forebyggende metoder og tiltak, og kan iverksette relevante tiltak ut i fra disse • har studenten systemforståelse og kunnskap om hvordan helse- og omsorgstjenestene er organisert • har studenten kunnskap om hva det innebærer å ha og å leve med en psykisk lidelse og/eller ruslidelse • har studenten kunnskap om kartlegging av behov, planlegging, organisering og iverksetting av kunnskapsbaserte tiltak, rehabilitering og oppfølging • har studenten kunnskap om tverrfaglig samarbeid, kommunikasjon og brukermedvirkning • har studenten oppdatert kunnskap om sentrale lover og forskrifter som regulerer pasienters/brukeres, pårørendes og yrkesutøveres rettigheter og plikter
Ferdigheter	<p>Etter fullført utdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbeider studenten helsefremmende og bidrar i samarbeid med pasientene/brukerne, pårørende og fagpersoner til å forebygge problemutvikling, sykdom, og funksjonsnedsettelse • benytter studenten sin kunnskap og samhandlingskompetanse og veileder pasienten/brukeren for å oppnå mestring og aktiv problemløsning • ivaretar studenten individuelle behov hos pasienten/brukeren og samarbeider med pårørende samt det sosiale og fysiske nærmiljø • kartlegger studenten behov, planlegger, organiserer og iverksetter kunnskapsbaserte tiltak, rehabilitering og oppfølging av pasienter/brukere med psykisk lidelse og/eller ruslidelse • bidrar studenten til å ta i bruk og vurdere relevante tiltak og metoder i arbeidet, holder seg faglig oppdatert innenfor eget arbeidsområde og deltar i faglig utvikling på arbeidsplassen • kommuniserer studenten profesjonelt med pasienter/brukere, pårørende og fagpersoner og tar medansvar for tilbakemelding til fagansvarlig om hjelpebehov og virkning av tiltak

Generell kompetanse

Etter fullført utdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid

- identifiserer studenten etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk
- anvender studenten sin kunnskap i samarbeidet med pasient/bruker, pårørende fagpersoner, reflekterer over egne holdninger, ivaretar brukermedvirkning og behovet for meningsfull aktivitet
- deltar studenten i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle sin kompetanse og forståelse for pasienten/brukeren og fagfeltet.
- deltar studenten i kartlegging og behandling av pasienter/brukere med psykiske lidelser og/eller ruslidelser, vurderer og ivaretar deres behov for oppfølging, omsorg og behandling
- er studenten bevisst på egen og andres kompetanse, ivaretar brukermedvirkning og kan drøfte og formidle kunnskap innenfor fagfeltet.
- er studenten bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, forvalter kompetansen og bidrar til faglig utvikling og tverrfaglig samarbeid på egen arbeidsplass

3.3 Tjenesteområder

Utdanningen i psykisk helsearbeid og rusarbeid kvalifiserer blant annet for arbeid innen:

- Kommunal helse- og omsorgstjeneste som for eksempel bo- og omsorgssentre, rehabiliteringssentre og aktivitetssentre
- Kultur- og oppvekstsektoren som for eksempel ungdomskubber, barnehager, skoler og skolefritidsordninger
- Arbeids- og velferdsforvaltningen med for eksempel oppfølging av arbeidstrenings- og attføringstiltak
- Spesialisthelsetjenesten i for eksempel tverrfaglige team og i behandlingsinstitusjoner som miljøarbeidere

3.4 Mål, vektlagte prinsipper og fokusområder for utdanningen

Innenfor denne utdanningsplanen for utdanning i psykisk helsearbeid og rusarbeid, er samhandling og tverrfaglig samarbeid, helhet og sammenheng, brukerperspektivet og relasjonskompetanse spesielt vektlagt. Disse prinsippene fremheves gjennom innhold, læringsmetoder og organisering, og de danner en rød tråd gjennom hele utdanningen:

- Gi studentene økt forståelse for tverrfaglig samarbeid på tvers av ulike sektorer og fagområder. Kunnskap om aktuelt lovverk er viktig i denne sammenhengen.
- Studentene vil gjennom øvelse, opplevelse og refleksjon knyttet til egen livs- og yrkeserfaring, få mulighet til faglig og personlig utvikling. Økt bevissthet om egne kunnskaper og ferdigheter skal bidra til å kunne erkjenne sine grenser, både faglig og personlig.
- Utvikle samlende kunnskap og innsikt om psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv og hvordan dette kan forebygges og behandles.
- Styrke studentenes handlingskompetanse i deres yrkeshverdag, for og kunne organisere og iverksette kunnskapsbaserte tiltak sammen med brukere, pårørende og andre samarbeidspartnere.
- Skal bidra til å fremme evne til etisk refleksjon og positive holdninger, samt evne til samhandling med brukerne ut fra deres behov, og derigjennom gi brukerne et kvalitativt bedre tjenestetilbud. Brukermedvirkning, selvbestemmelse og relasjonskompetanse vektlegges i utdanningen.
- Skal utvikle en dypere forståelse av at mennesket er i et samspill med sine omgivelser, påvirket av sin kulturbakgrunn og livssituasjon.
- Skape innsikt i og forståelse for mangfoldet blant oss.
- Gi dybdekompetanse innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid.
- Oppøve trygghet på formidling av egen fagkompetanse gjennom skriftlige og muntlige presentasjoner samt deltakelse i kollegaveiledingsgrupper.

3.5 Begrepsavklaringer

Samhandling og tverrfaglig samarbeid:

Med tverrfaglig samarbeid menes i denne sammenhengen kunnskap om miljøarbeid innen de ulike fagområdene som utdanningen omfatter. I dette ligger evne til å se ulike muligheter til samarbeid på tvers av sektorer i hjelpeapparatet, herunder kunnskap om

samarbeidsmodeller og metoder. Tverrfaglig samarbeid fordrer forståelse av egen og andre fagutøveres roller, oppgaver og kompetanse, og om hvordan man selv kan inngå i en funksjonell arbeidsdeling omkring brukere.

Helhet og sammenheng:

Helhetlig kompetanse omfatter evnen til å anvende fagkunnskap, sosiale ferdigheter og etiske holdninger for å løse problemstillinger i arbeidssituasjonen. Gjennom kommunikasjon og refleksjon omkring egen yrkes- og livserfaring, vil etiske dilemmaer løftes frem og bidra til holdningsbearbeidelse. Som yrkesutøver i helse- og omsorgssektoren, pedagogisk virksomhet og innenfor kultur- og fritidssektoren, står en daglig overfor mennesker i forskjellige omgivelser og livssituasjoner med ulik kulturell bakgrunn og med sammensatte behov. Dette mangfoldet krever at en er bevisst sin rolle og evne til å gi nødvendig omsorg, støtte og tillit i kombinasjon med fagkunnskap. Helhetstenking omfatter også hvordan vi forstår brukere som både sosiale og biologiske vesen, og hvordan vi oppfatter brukere og pårørende som aktører innenfor ulike sosiale systemer.

Brukerperspektiv:

Arbeidstakere i dag har også ansvar for å fremme brukernes muligheter for medvirkning og deltakelse slik at allmenne og spesielle rettigheter ivaretas. Yrkesutøvelse baseres på respekt for det enkelte menneskets integritet, samt nærhet og engasjement overfor den enkelte bruker. Utdanningen skal fremme studentenes evne til samhandling og samarbeid med brukerne ut fra brukernes behov, kunne ivareta brukerne og deres pårørende med verdighet og respekt, utvikle evne til å tenke "oss" og ikke "dem og vi". For å kunne ta andres perspektiv kreves det i dag ny og utvidet faglig kompetanse. Sentrale virkemidler vil være realisering av gode levekår, tilrettelegging for samfunnsdeltagelse og fokusering på likestilling og individuelle ønsker. Dette innebærer bl.a. kunnskap om gjeldende lover og rettigheter samt et grunnleggende etisk fundament bygd på toleranse og respekt.

Miljøarbeidere/miljøarbeid:

Miljøarbeidere er ikke en profesjon eller en klart definert yrkesgruppe. Det dreier seg mer om en felles betegnelse på flere yrkesgrupper som til en viss grad ivaretar et sett sammenfallende arbeidsoppgaver/funksjoner innen ulike sektorer. Dette kan for eksempel være i den kommunale helse- og sosialtjenesten, innenfor kultur- og fritidssektoren eller i skoler, barnehager og i ulike institusjoner. Det er en tverrfaglig sammensatt faggruppe bestående bl.a. av helsefagarbeidere, barne- og ungdomsarbeidere og aktivitører, samt ufaglærte. Betegnelsen miljøarbeid er knyttet til den type arbeidsoppgaver som løses/utøves. Til tross for ulik yrkesbakgrunn og praksis vil det likevel være mange funksjoner/arbeidsoppgaver som er sammenfallende og som danner et felles faglig fundament. Miljøarbeidere står til daglig nært brukerne og skal ivareta sammensatte og krevende arbeidsoppgaver. Fagskoleutdanningen i tverrfaglig miljøarbeid, retter seg mot arbeidstakere i kommuner og spesialisthelsetjeneste der kravet til fleksibel tjenesteyting er nødvendig. Innen ulike sektorer benyttes miljøarbeider som betegnelse. Miljøarbeidernes funksjon er knyttet direkte til arbeid med brukere og til

brukergrupper som det iverksettes spesielle tiltak overfor, eller arbeidsoppgaver av mer forebyggende karakter, avhengig av hvor miljøarbeideren har sitt arbeid. I kommunal virksomhet benyttes også miljøarbeidere på tvers av de ulike sektorene. Dette ivaretas i denne studiemodellen gjennom valgfrie fordypningsområder.

Miljøarbeid forstår vi som en faglig begrunnet og systematisk tilrettelegging av ulike faktorer for å fremme funksjonelle handlingsmønstre og styrke praktiske og sosiale ferdigheter hos den enkelte bruker.

Refleksjon:

”Refleksjon er en prosess som gjør deg i stand til å oppdage og å lære noe som leder til en forandring på en eller annen måte” (Søndenå 2004 i Bie 2010). Refleksjon handler om å kaste tanker tilbake til, eller vende tilbake til, tanker du har tenkt før. Det er ikke bare handlingen i seg selv som skal være gjenstand for refleksjon, men også tidligere og mer grunnleggende forhold rundt egen tenking om en handling eller handlingssekvenser.

Brukermedvirkning:

Brukermedvirkning betyr at tjenestetilbudet, så langt som mulig, skal utformes i samarbeid med pasienten eller brukeren. Det skal legges stor vekt på på pasientens eller brukerens synspunkter når helse- og omsorgstjenestens tilbud utformes. Målet er at pasienten eller brukeren skal få et godt tilbud, som er tilpasset deres behov.

(www.helsenorge.no)

Relasjonskompetanse:

Utvikling av relasjonskompetanse krever bevissthet og evne til refleksjon over hvordan egne holdninger innvirker på ens atferd og hvordan egen atferd, generelt og i spesifikke situasjoner, innvirker på andre menneskers oppfatning av situasjonen. I relasjonsarbeid er anerkjennelse av ”den andre” som subjekt, med ressurser og begrensninger og rettigheter og plikter, sentrale. Evnen til å gi ”den andre” opplevelse av å være en aktør med mulighet for deltakelse og ansvar er derfor vesentlige elementer i relasjonskompetansen.

Kunnskapsbaserte metoder og tiltak:

Dette er en tilnærming til praksis der metoder og tiltak baseres på god og relevant forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens verdier, kunnskap og preferanser.

Kompetanse:

Kompetanse omhandler både kunnskaper, ferdigheter og holdninger. I læringsmålbeskrivelsene er ikke holdningsbegrepet med, men i vår forståelse av kompetanse utgjør holdningene et sentralt element, fordi det har betydelig innvirkning på hvordan både kunnskaper og ferdigheter kommer til uttrykk i den profesjonelle yrkesutøvelsen der

andre mennesker er målgruppe (brukerne), støttespillere (pårørende) og samarbeidspartnere (kollegaer, andre tjenesteytere).

Helsefremmende arbeid er den prosess som gjør folk i stand til å bedre og bevare sin helse (Ottawa-charteret, 1986). Helsefremmende arbeid er altså det som både samfunnet og individet selv bevisst gjør for å bedre helsa. (Ot.prp.nr 73 (2008-2009).

Forebyggende arbeid er en mangetydig betegnelse på tenkning og tiltak som spenner vidt fra forsøk på å eliminere eller begrense en uønsket utvikling til tiltak som fremmer livskvalitet og mestring. (St.meld. 37)

Målrettet miljøarbeid er en arbeidsmodell som består av ulike metoder, faglige intervensjoner og profesjonelle holdninger - styrt i målrettede prosesser. Hvis en miljøarbeider skal kunne arbeide målrettet må tre ulike komponenter være tilstede; **fagkompetanse, holdninger og verdier** og miljøarbeiderens **evne til å samarbeide**. Altså er det ikke tilstrekkelig med god fagkunnskap og bred kompetanse, dersom miljøarbeideren utviser holdninger og verdier som ikke hører hjemme i omsorgsfaget. Ei heller hjelper det at miljøarbeideren uttaler gode holdninger og verdier, hvis vedkommende ikke får til å samarbeide med andre eller viser gjennom sin atferd at holdningene og verdiene ikke er integrert i den praktiske yrkesutøvelsen (Bech m.fl., 2004). (<http://asf.helsekompetanse.no/del3/personalatferd/malrettet-miljoarbeid>)

Psykisk helsearbeid og rusarbeid omfatter i denne planen alle typer helse- og omsorgstjenester som kan bidra til bedret helse og livskvalitet for mennesker med psykiske lidelser og ruslidelser. På individplan omfatter psykisk helsearbeid og rusarbeid alle typer helse- og omsorgstjenester som er rettet mot de behov den enkelte har. På samfunnsplan omfatter psykisk helsearbeid og rusarbeid planlegging, gjennomføring og evaluering av helse- og omsorgstjenester på tvers av sektorer og mellom og innenfor ulike institusjoner.

Ruslidelse brukes som samlebegrep for både avhengighet, skadelig bruk og misbruk (IS-1948 Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP – lidelser)

Pasient/bruker: Disse begrepene brukes samtidig i denne studieplanen, og er en felles betegnelse på mennesker som er mottakere av helse- og omsorgstjenester. Hver for seg defineres de slik i denne planen:

Pasient og brukerrettighetsloven Kap. 1-3. definerer pasient som "en person som henvender seg til helse- og omsorgstjenesten med anmodning om helsehjelp, eller som helse- og omsorgstjenesten gir eller tilbyr helsehjelp i det enkelte tilfelle". I samme kapittel defineres bruker som "en person som anmoder om eller mottar tjenester omfattet av helse- og omsorgstjenesteloven som ikke er helsehjelp."

Likemannsarbeid: Likemannsarbeid er definert som "ei samhandling mellom personer som opplever å være i samme båt, det vil si i samme livssituasjon, og hvor selve

samhandlinga har som mål å være ei hjelp, støtte eller veiledning partene imellom” (B C Rappana Olsen, *Støtte blant sine egne*” HiO rapport 1998 nr. 1).

Selvhjelp: Selvhjelp er å ta tak i egne muligheter, finne frem til egne ressurser, ta ansvar for livet sitt og selv styre det i den retningen en ønsker. Selvhjelp er å sette i gang en prosess, fra passiv mottaker til aktiv deltaker i eget liv. Gruppedynamikk er en av bærebjelkene i selvhjelpsarbeidet, og for svært mange vil begrepet selvhjelp være synonymt med selvhjelpsgrupper. (Helsedirektoratet, Nasjonal plan for selvhjelp nr. 10/2004).

E-helse brukes som en samlebetegnelse som omfatter IKT (informasjons- og kommunikasjonsteknologisk) anvendelse i helsevesenet. Målet er forbedringer av kvalitet, sikkerhet og effektivitet innen helsevesenet gjennom bruk av IKT. EUs ministerråd definerer E- helse som bruk av moderne IKT for å møte behovene i befolkningen, hos pasienter, helsepersonell, helseadministrasjonen og politikere.

3.6 EMNEOVERSIKT

Emne 1 – 10 studiepoeng (Emnekode 83HH14A)

Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfagene

Hovedmål for emne: Etablere grunnleggende kunnskap om helse- og sosialfaglig

Emner/temaer:

- Innføring i arbeidsformer og metoder i utdanningen
- Helse- og sosialfagene i samfunnet
- Etikk
- Kommunikasjon og samhandling
- Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk
- Sosiologi og psykologi

Emne 2 – 8 studiepoeng (Emnekode 83HH14B)

Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid

Hovedmål for emne: Viderutvikle faglig fundament for arbeids- og tenkemåter i målrettet praksis.

Emner/temaer:

- Generell kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid
- Brukermedvirkning
- Helsefremmende og forebyggende arbeid
- Kommunikasjonsprosessen, relasjonskompetanse

Emne 3 – 8 studiepoeng (83HH14C)

Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene

Hovedmål for emne: Ha kunnskap og oversikt for å forstå spesifikke problemer for de enkelte brukergruppene.

Emner/temaer:

- Psykiske lidelser og ruslidelser, - særtrekk og relaterte tilstander
- Ulike aldersgrupper

Emne 4 - 8 studiepoeng (83HH14D)**Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering**

Hovedmål for emne: Kunne analysere, planlegge og iverksette tiltak i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter og bruker/pasient og deres pårørende.

Emner/temaer:

- Behandling og oppfølging
- Miljøarbeid og aktiv omsorg
- Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy
- Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene

Emne 5 – 12 studiepoeng (Emne 83HH14E)**Fordypning/hovedprosjekt**

Hovedmål for emne: Studenten skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid. Fordypningsarbeidet skal være praktisk rettet og knyttet til ett eller flere temaer i utdanningens emner. Studenten skal gjennom fordypningsarbeidet vise evne til refleksjon, og bruke både teori og praktisk erfaring. Fordypningsarbeidet kan gjennomføres individuelt eller i gruppe på to.

Praksis – 14 studiepoeng, 300 timer (Emnekode 83HH14P)

Hovedmål for praksis: Studenten skal bli bevisst sin egen rolle og egne ferdigheter og holdninger som miljøarbeider i praktisk miljøarbeid, dette forankret i teori. Studenten skal utvikle faglig forståelse og innsikt i møte med brukere, kollegaer, pårørende og andre samarbeidspartnere.

4 ARBEIDSFORMER, VURDERINGSFORMER OG ORGANISERING AV STUDIET

4.1 Arbeidsformer

- Det legges opp til bruk av ulike pedagogiske tilnæringsmåter, og studentene skal medvirke i beslutningsprosessen i forbindelse med gjennomføringen av studiet.
- Utdanningen legger vekt på arbeidsformer som fordrer aktiv deltakelse fra studentene.
- Det forutsettes at arbeidsformene skal være nært til studentenes egne erfaringer, problemstillinger fra praksisfeltet, utfordringene i arbeidslivet og sentral teori.
- Arbeidsformene skal være med på å støtte studentenes egne initiativ.
- Arbeidsformene skal tilrettelegges slik at studentene videreutvikler evne til samarbeid og økt forståelse og respekt for andres fagfelt.
- Arbeidsformene som benyttes skal bidra til å styrke studentenes motivasjon for egen utdanning, egen videre faglige utvikling, samt bidra til at studentene opplever nytte og gjensidighet gjennom faglig samarbeid.
- Det gis tilbud om individuell veiledning fra faglærer på alle arbeidskrav.

Nordland fagskole, helse, sosial og oppvekst, bruker læringsplattformen itslearning (<http://www.itslearning.no/>) og Zoom (<https://zoom.us/>) for samlinger på nett og kommunikasjon i sanntid. Studentene gis i tillegg til opplæring i grunnleggende datakunnskap og opplæring i bruk av læringsplattformen itslearning og Zoom. Studentene har tilgjengelig brukerstøtte fra IKT-avdelingene ved de videregående skolene i Nordland.

Målene og de vektlagte prinsippene som er beskrevet tidligere danner grunnlag for valget av arbeidsformer i fagskoleutdanningen. Studentene har erfaring fra arbeid innen helse- og omsorgssektoren og oppvekstsektoren som gir anledning til å benytte erfaringsbaserte og studentrettede undervisningsformer. Det er også viktig å være bevisst på den rollen fagskolestudentene innehar i arbeidslivet og tilrettelegge undervisningen på en måte som stimulerer yrkesfunksjonen. Studiet krever at studentene har stor grad av egenaktivitet og tar ansvar for egen læring gjennom selvstudie og i samarbeid med hverandre. Fagskoleutdanningen har som en viktig målsetning å utvikle samlende kunnskap og innsikt. Studentene må derfor oppleve at teori og praksis danner en integrert helhet. Det legges vekt på å skape trygge læringsmiljø og benytte læringsmetoder som også bidrar til personlig utvikling og erkjennelse i relasjon til brukerne.

Problembasert læring (PBL): Som et viktig pedagogisk prinsipp ligger en problembasert læringsform som innebærer at en i innlæringen av kunnskap, tar utgangspunkt i egen erfaring fra arbeidslivet og andre arenaer. Et fundament for læring er at den er mest effektiv når studenten er aktivt involvert og lærer i en kontekst der kunnskaper skal anvendes. PBL kjennetegnes ved bruk av oppgaver som utfordrer studenten til å stille spørsmål ved eget kunnskapsgrunnlag og motivere dem til å innhente den kunnskap de selv mangler. Først da oppleves læringen som meningsfull. Denne læringsformen har vist seg å være godt egnet for voksne med lang yrkes- og livserfaring.

Ansvar for egen læring (AFL): Er et annet prinsipp som innebærer at studentene må oppsøke læringssituasjoner og –arenaer, samt søke veiledning og tilbakemelding fra skole og fagmiljø gjennom for eksempel intervju, samtaler med aktuelle fagpersoner og hospitering. Dette stiller krav til bevissthet i forhold til læreprosessen og egne læringsbehov og bidrar til et bedre grunnlag for egen læring

Studentgrupper:

Studentene deles inn i tverrfaglig sammensatte grupper som er basis for faglige diskusjoner, gruppearbeid, oppgaveløsning og veiledning fortløpende gjennom studiet. Det etableres ikke faste grupper, men gruppesammensetningen defineres for hver enkelt oppgave.

Veiledning:

Lærerens rolle i utdanningen er i stor grad knyttet til veiledning og tilrettelegging for fleksibel læring. Veiledning benyttes i forbindelse med oppgaveløsning, prosjektarbeid, praksis og i gruppeprosessen. Veiledning benyttes både i forbindelse med det teoretiske arbeidet og som et ledd i den enkelte students og gruppens utviklingsprosess.

Teoretiske studier/litteratur/oppgaver:

Egenlæring gjennom selvstudie er en viktig del av opplæringen. Studentene tilegner seg teoretisk kunnskap individuelt og i samarbeid med hverandre i studentgrupper, i diskusjoner med fagpersoner/forelesere og lærere. Det legges vekt på å oppøve evne til skriftlig og muntlig formidling av egen kompetanse. Oppgaveløsning foregår individuelt og i grupper med veiledning. Oppgavene er skriftlige innleveringer og/eller muntlige fremlegg.

Studentene skal i løpet av studiet ha tilegnet seg til sammen ca. 2000 sider faglitteratur, av dette ca. 500 sider selvvalgt litteratur.

I tillegg består selvstudiet av fordypningsoppgave, eksamensoppgaver og praksisstudier. Det er utarbeidet egne retningslinjer/vurderingskriterier for disse arbeidskravene.

Med tanke på tilrettelegging for fleksibel læring, får studentene opplæring i den elektroniske læringsplattformen itslearning og registreres som brukere av systemet. Dette gjelder også Zoom som gir anledning til fleksibel kommunikasjon på nett. Teoretisk fordypning og praksisstudier tilrettelegges også fleksibelt tilpasset den enkeltes livs - og arbeidssituasjon.

Andre arbeidsformer:

Forelesninger benyttes også i teoriemnene. Skolen har inngått samarbeid med ulike aktører og enkeltpersoner angående bruk av eksterne forelesere til undervisning og bedrifts-/institusjonsbesøk. Dette er en viktig del av utdanningens faglige profil for å sikre en praksisnær og relevant kompetanse. Foreleserne samarbeider med lærerne og utveksler gjensidig informasjon om faglig innhold og arbeidsformer.

Utover de arbeidsformene som er beskrevet, kan det også benyttes videoopptak, film og kreative læringsmetoder som rollespill, musikk, collage, ulike gruppeøvelser og samhandlingsteknikker. Målet er å stimulere personlig engasjement som en del av læringsprosessen.

4.2 Vurderings- og eksamensformer

Vurderingsformene har sammenheng med fagskoleutdanningenes mål, innhold og arbeidsformer. Det utarbeides vurderingskriterier for muntlig og skriftlig oppgaveløsning. Eksamensformene er variert for å kunne gi rom for en mer helhetlig vurdering av studentene. Studenten skal ha mulighet til å bruke kunnskaper og ferdigheter både fra utdanningens teorigrunnlag og studentens egen praksiserfaring i forbindelse med eksamen. Det er en avsluttende oppgave for hvert emne som vurderes med gradert karakter etter en skala fra A til F, der A er beste karakter. Det kreves karakteren E for bestått. Praksis vurderes til bestått/ikke bestått. Øvrige arbeidskrav vurderes til bestått/ikke bestått.

Karakterskalaen går fra A t.o.m. F, hvor A er beste karakter og F er ikke bestått.

Symbol	Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser helhetlig innsikt, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

B	Meget god prestasjon. Studenten viser solid innsikt, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
C	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god innsikt, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
D	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Studenten viser nokså god innsikt, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
E	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser tilstrekkelig innsikt, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.
F	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Studenten viser manglende innsikt og sammenheng, kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

- Det utstedes vitnemål når alle emnene inkludert praksis er bestått.

For øvrig organiseres eksamen innenfor rammene av regler som fastsettes ved det enkelte studiested, og i tråd med Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning ved Nordland fagskole.

4.3 Organisering og omfang

Emner:

- Emne 1: Grunnlagsemne
- Emne 2 og 3: Emner med fagspesifikk fordypning
- Emne 4: Fagspesifikk fordypning, men inneholder også temaer som er felles for helse- og sosialfagene. Studenten trenger kompetanse fra emne 2 og 3 for å kunne forstå og tilegne seg fagstoffet i emne 4.
- Emne 5: Fordypningsarbeid/hovedprosjekt
- Praksis

Hvert emne inklusive praksis beskrives med et tredelt læringsutbytte ift. kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse.

Praksis:

Gjennom praksis skal studentene få et læringsutbytte som gjenspeiler innholdet i teoriemnene. Praksis er en obligatorisk del av utdanningen, og skal ha et omfang på 300 timer. Det bør legges til rette for at praksis kan gjennomføres mest mulig sammenhengene fortrinnsvis etter at emne 2 er fullført.

Praksisplass og gjennomføring skal alltid godkjennes av skolen, og skolen er ansvarlig for at alle studentene får praksisplass i løpet av studiet. Det er mulig å velge mellom to ulike former for gjennomføring:

Praksisutplassering utenfor eget arbeidssted: Denne praksisformen anbefales for studenter som ikke har sitt daglige arbeid innen fagfeltet og trenger praktisk erfaring fra slike arbeidsplasser.

Praksis gjennomført som prosjektarbeid på egen arbeidsplass. Dette er aktuelt for studenter som har sitt daglige arbeid innenfor fagfeltet. Prosjektarbeidet skal gjennomføres i henhold til fastlagte retningslinjer (se vedlegg). Prosjektarbeidet har som målsetting å bidra til fagutvikling i praksisfeltet som også kommer pasienten/brukeren til gode. Det er viktig at det gjøres en formell avtale mellom studenten og arbeidsgiveren, slik at studenten får tilstrekkelig tid til sitt prosjektarbeid.

Alle studenter som er ute i praksis, enten det er på egen eller en annen arbeidsplass, skal ha veiledning. Målet med veiledningen er at studenten lærer å reflektere over egen faglig utvikling og derigjennom bygger opp sin kompetanse i arbeidet med pasienter/brukere.

Omfang:

EMNE normert tid/studiepoeng	Antall uker deltid over 2 år	Timer tilrettelagt undervisning	Timer til veiledning individuelt og i grupper	Veiledet praksis / prosjekt	Timer pålagte selvstudier inkl. arbeidskrav	Totalt antall timer
Emne 1; 6 uker 10 studiepoeng	14,5 uker	54 timer	20 timer		186 timer	260 timer
Emne 2; 5 uker 8 studiepoeng	11,5 uker	43 timer	16 timer		149 timer	208 timer
Emne 3; 5 uker 8 studiepoeng	11,5 uker	43 timer	16 timer		149 timer	208 timer
Emne 4; 5 uker 8 studiepoeng	11,5 uker	43 timer	16 timer		149 timer	208 timer
Emne 5; 8 uker 12 studiepoeng	17 uker	64 timer	24 timer		224 timer	312 timer
Praksis; 9 uker 14 studiepoeng	10 uker	2 timer	6 timer	300 timer	56 timer	364 timer
Totalt 38 uker 60 studiepoeng	76 uker	249 timer	98 timer	300 timer	913 timer	1560 timer

5 HELHETLIG MODELL FOR UTDANNINGEN

Emne 1 14 studiepoeng	Felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og sosialfag
Hovedmål for emnet:	Etablere grunnleggende kunnskap om helse- og sosialfaglig arbeid
Læringsutbyttebeskrivelser:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har god kjennskap til felles kunnskapsgrunnlag, referanseramme, verdier og lovverk for helse- og sosialfagene
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten kommuniserer profesjonelt med pasienter/ brukere, pårørende og medarbeidere og tar medansvar for tilbakemelding til faglig og politisk myndighet om hjelpebehov og virkning av tiltak.
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	Studenten identifiserer etiske utfordringer og dilemmaer, reflekterer over egen praksis og begrunner sine vurderinger faglig, etisk og juridisk.
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Innføring i arbeidsformer og metoder i utdanningen <ul style="list-style-type: none"> ○ Studieteknikk ○ Prosjekt- og utviklingsarbeid ○ Teori og erfaringsbasert kunnskapsbygging ○ Aktiv deltakelse i læringsprosesser ○ Informasjonsteknologi • Helse- og sosialfagene i samfunnet <ul style="list-style-type: none"> ○ Helse- og sosialfagenes historie og utvikling ○ Teorier og begreper innen helse- og sosialfaget ○ Aktuelle verdier og normer i samfunnet og i helse- og sosialfagene, hvordan de henger sammen og styrer praktisk handling • Etikk <ul style="list-style-type: none"> ○ Menneskesyn og menneskeforståelse ○ Verdier og verdioppfatninger, livssyn ○ Etikk og moral, etiske dilemmaer ○ Etisk refleksjon og refleksjonsmodeller ○ Menneskerettighetene ○ Samfunnsmessige perspektiv og utfordringer i helse- og omsorgssektoren sett i forhold til verdier og normer ○ Yrkesetikk ○ Samtykke, makt, tvang og kontroll • Kommunikasjon og samhandling <ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunikasjon i teori og praksis ○ Konflikthåndtering og konfliktteori ○ Tverrkulturell forståelse, kommunikasjon og samhandling ○ Samhandling i i individ og systemperspektiv ○ Veiledningsteori og veiledning

	<ul style="list-style-type: none"> • Stats- og kommunalkunnskap, helse- og sosialpolitikk <ul style="list-style-type: none"> ○ Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer ○ Levekår og folkehelse ○ Lovverket som regulerer helse- og omsorgssektorens virkefelt ○ Helse- og omsorgssektoren på kommunalt, regionalt og statlig nivå ○ Offentlig og privat ansvar og omsorg ○ Profesjonalisering i helse- og omsorgssektoren ○ Økonomi og finansiering ○ Kvalitetssikring, internkontroll og kvalitetsutvikling • Sosiologi og psykologi <ul style="list-style-type: none"> ○ Personlighet, arv og miljø ○ Familien som sosial og kulturell institusjon ○ Helse- og sosial ulikhet og kulturelt mangfold ○ Roller, makt og avmakt ○ Utviklingsteorier, livsløpet ○ Emosjoner, behov og motivasjon ○ Kriser og forsvarsmekanismer ○ Gruppesykologi og nettverksteori
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Logger etter samlinger • Veiledet individuell skriftlig hjemmeoppgave
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Loggene vurderes med godkjent/ikke godkjent • Individuell skriftlig hjemmeoppgave vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	<p>Befring, Anne Kjersti: <i>Helse- og omsorgsrett</i> Cappelen Damm akademisk 2017 (2019) ISBN 9788202425012 Kapittel 1, 2.2-2.7, 3, 4, 7, 9, 10</p> <p>Eide og Eide; <i>Kommunikasjon i relasjoner</i>, 3. utgave. Gyldendal akademisk 2017 ISBN: 9788205500563 Kapittel: 1, 2, 3 og 13</p> <p>Grasaas, Sjursen og Stordalen: <i>Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)</i> Cappelen Damm 2019 ISBN 9788202616625 Hele boka</p> <p>Helgesen, Krüger, Grasaas, Sjursen; <i>Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene</i>, 2. utgave. Cappelen Damm Akademisk 2016 (2018) ISBN 9788202421342 Kapittel: 1, 3, 4, 5 og 9.</p>

	<p>Skau, Greta Marie; Gode fagfolk vokser, personlig kompetanse i arbeid med mennesker, 5. utgave Cappelen Damm akademisk 2017 ISBN 9788202547721 Kapittel: 1, 2, 3, 4 og 5.</p> <p>Snoek og Engedal; <i>Psykiatri for helse- og sosialfagutdanningene</i> Cappelen Damm Akademisk 2017 ISBN 9788202519018 Kapittel: 1</p> <p>Helsedirektoratet; Brukermedvirkning (artikkel) (2017) https://www.helsedirektoratet.no/tema/brukermedvirkning</p>
--	---

EMNE 2 8 studiepoeng	Helsefremmende og forebyggende arbeid
Hovedmål for emnet:	Videreutvikle et faglig fundament for arbeids- og tenkemåter i målrettet praksis
Læringsutbyttebeskrivelser:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har generell kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hva som fremmer og hemmer god helse i ulike livsfaser.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten kommuniserer med pasient/bruker, identifiserer ressurser og problemer hos pasienten/brukeren og i dennes miljø, vurderer behov og iverksetter tiltak for å fremme helse, forebygge problemutvikling, sykdom og funksjonsnedsettelse.
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	Studenten anvender sin kunnskap i samarbeidet med bruker/pasient, pårørende og fagpersoner, reflekterer over egne holdninger, ivaretar brukermedvirkning og behovet for meningsfull aktivitet.
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Generell kunnskap om psykisk helsearbeid og rusarbeid <ul style="list-style-type: none"> ○ Psykiske lidelser og ruslidelser i et helhetsperspektiv (biologiske, psykologiske, sosiale og eksistensielle perspektiver) ○ Psykiske lidelser og ruslidelser i et samfunnsperspektiv ○ Avhengighet • Brukermedvirkning • Helsefremmende og forebyggende arbeid <ul style="list-style-type: none"> ○ Fysisk og psykisk helse ○ Livsstil og egenomsorg ○ Sosialt nettverk, lærings- og oppvekstmiljø_ ○ Forebyggende arbeid/tidlig innsats ○ Arbeid med barn og unge ○ Mestring • Kommunikasjonsprosessen, relasjonskompetanse

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Kommunikasjonsprosessen ○ Relasjonskompetanse ○ Formidlingsmåter ○ Veiledning overfor pasienter/ brukere, pårørende, familie, barn og ungdom ○ Flerkulturell forståelse i kommunikasjon og samhandling – bruk av tolk ○ Sorg, tap og krisereaksjoner
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> ● Logger etter samlinger ● Veiledet individuell skriftlig hjemmeoppgave
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> ● Loggene vurderes med godkjent/ikke godkjent ● Individuell skriftlig hjemmeoppgave vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	<p>Befring, Anne Kjersti; Helse- og omsorgsrett Cappelen Damm akademisk ISBN 9788202425012 Kapittel: 5, 6</p> <p>Eide og Eide; Kommunikasjon i relasjoner, 3. utgave. Gyldendal akademisk 2017 ISBN 9788205500563 Kapittel: 4-12</p> <p>Helgesen, Krüger, Grasaas, Sjursen; Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene, 2. utgave. Cappelen Damm Akademisk 2016 (2018) ISBN 9788202421342 Kapittel: 2, 6-8, 10-12</p> <p>Lossius, Kari; Håndbok i rusbehandling Gyldendal akademisk 2012 (2019) ISBN 9788205423992 Kapittel: 6, 7, 8, 10, 17</p> <p>Skau, Greta Marie; Gode fagfolk vokser, personlig kompetanse i arbeid med mennesker. Cappelen Damm akademisk 2017, 5. utgave ISBN 9788202547721 Kapittel: 6-8</p> <p>Snoek og Engedal: Psykiatri for helse- og sosialfagutdanningene Cappelen Damm Akademisk 2017 ISBN 9788202519018 Kapittel: 14</p> <p>Helsedirektoratet: Kunnskapsgrunnlag – Metoder for tidlig identifisering av risiko hos barn og unge IS-2696 http://tidliginnsats.forebygging.no/Global/Rapport-risiko-hos-barn-og-unge.pdf Hele publikasjonen</p> <p>Helsedirektoratet: Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge (nasjonal faglig retningslinje)</p>

	https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge Hele publikasjonen
--	---

EMNE 3 8 studiepoeng	Fagspesifikk kunnskap om brukergruppene
Hovedmål for emnet:	Ha kunnskap og oversikt for å forstå spesifikke problemer for de enkelte brukergruppene
Læringsutbyttebeskrivelser:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har spesifikk kunnskap om psykiske lidelser og ruslidelser og hvordan disse kan forebygges og behandles.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten utfører helsefremmende og forebyggende tiltak i samarbeid med pasient/bruker, pårørende og fagpersoner i behandlingsforløpet.
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	Studenten ivaretar pasienter/brukere med psykiske lidelser og/eller ruslidelser sitt behov for behandling og oppfølging. De kan delta i kartlegging og vurdering innenfor eget kompetanseområde.
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Psykiske lidelse og ruslidelser, særtrekk og relaterte tilstander <ul style="list-style-type: none"> ○ Samtidig ruslidelse og psykisk lidelse (ROP- lidelser) ○ Avhengighet ○ Rusmidlenes virkning og skadevirkning ○ Psykotiske tilstander ○ Angst og emosjonelle vansker ○ Traumer og PTSD (posttraumatisk stresslidelse) ○ Spiseforstyrrelser ○ Personlighetsforstyrrelser ○ Selvmord, selvmordsforsøk og selvskading ○ Utviklingsforstyrrelser, atferdsforstyrrelser og følelsesmessige forstyrrelser som oppstår i ulike aldersgrupper • Barn og ungdom <ul style="list-style-type: none"> ○ Normalutvikling og tidlige tegn på avvik ○ Sosial kompetanse ○ Problematferd, mobbing, vold, kriminalitet ○ Barn som pårørende • Eldre <ul style="list-style-type: none"> ○ Aldring og sårbarhet for psykiske lidelser ○ Demens og komorbide tilstander ○ Psykiske vansker hos eldre
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Logger etter samlinger • Muntlig presentasjon av en bruker/brukergruppe innen psykisk helsearbeid og rusarbeid med utgangspunkt i et teoretisk perspektiv.
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Loggene vurderes med godkjent/ikke godkjent • Muntlig presentasjon vurderes med karakter A – F.

Litteratur:	<p>Selvvalgt litteratur i tillegg til obligatorisk litteratur fra tidligere emner.</p> <p>Snoek og Engedal: <i>Psykatri for helse- og sosialfagutdanningene</i> Cappelen Damm Akademisk 2017 ISBN 9788202519018 Kapittel: 3-13</p> <p>Helsedirektoratet 2018; Rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator (nasjonal veileder) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator Hele publikasjonen</p> <p>Helsedirektoratet 2019; Pårørendeveileder (nasjonal veileder) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/parorendeveileder Hele publikasjonen</p>
-------------	---

EMNE 4 8 studiepoeng	Behandlingstiltak, oppfølging og koordinering
Hovedmål for emnet:	Kunne analysere, planlegge og iverksette tiltak i samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere og bruker/pasient og deres pårørende
Læringsutbyttebeskrivelser:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har kunnskap om metoder/tiltak innenfor behandling/oppfølging og kjenner tilbudene i kommunal helse- og omsorgstjeneste og spesialisthelsetjeneste.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten identifiserer behov, tilrettelegger og iverksetter tiltak som bidrar til læring og mestring. Studenten organiserer tverrfaglig samarbeid og veileder pasient/bruker, pårørende og fagpersoner innenfor eget arbeidsområde.
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	Studenten er bevisst på egen og andres kompetanse, ivaretar brukermedvirkning og kan drøfte og formidle kunnskap innenfor fagfeltet. Studenten deltar i faggrupper for å kvalitetssikre og videreutvikle praksis og forståelse på egen arbeidsplass.
Temaer/emner:	<ul style="list-style-type: none"> • Behandling og oppfølging <ul style="list-style-type: none"> ○ Kartlegging og observasjon ○ Forebyggende tiltak ○ Behandlingsmodeller ○ Habilitering og rehabilitering ○ Individuell plan ○ Motiverende intervju/endringsfokuseret rådgivning ○ Legemiddelassistert rehabilitering (LAR) ○ Oppsøkende virksomhet • Miljøarbeid og aktiv omsorg <ul style="list-style-type: none"> ○ Fritidstiltak, fritidsassistanse ○ Boligsosialt arbeid, bistand og oppfølging i egen bolig ○ Aktivitet og trening

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Læringsbaserte tiltak ○ Arbeidsrettede tiltak og aktiviteter ○ Daglige gjøremål/aktiviteter (ADL) ○ Likemannsarbeid og selvhjelpsgrupper ● Yrkesutøvelse og arbeidsverktøy <ul style="list-style-type: none"> ○ Yrkesrolle, identitet ○ Metoder og verktøy for kvalitetsforbedring ● Samhandling og koordinering av tjenestetilbudene <ul style="list-style-type: none"> ○ Aktører i behandlingsforløpet ○ Organisering, rollefordeling og tverrfaglig samarbeid mellom aktører og tjenestenivåer/samhandlingsmodeller ○ Organisasjon og ledelse ○ E-helse og velferdsteknologi
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> ● Logger etter samlinger ● Muntlig presentasjon av en bruker/brukergruppe innen psykisk helsearbeid og rusarbeid med fokus på planlegging og iverksetting av tiltak.
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> ● Loggene vurderes med godkjent/ikke godkjent, muntlig presentasjon vurderes med karakter A – F.
Litteratur:	<p>Snoek og Engedal: <i>Psykatri for helse- og sosialfagutdanningene</i> Cappelen Damm Akademisk 2017 ISBN 9788202519018 Kapittel: 2, 4-13</p> <p>Helsedirektoratet: Rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator (nasjonal veileder) (2018) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator</p> <p>Helsedirektoratet: Pårørendeveileder (nasjonal veileder) (2019) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/parorendeveileder</p> <p>Selvvalgt litteratur (ca. 200 sider) samt obligatorisk litteratur fra tidligere emner.</p>

EMNE 5 12 studiepoeng	Fordypningsarbeid/hovedprosjekt
Hovedmål for emnet:	Studenten skal gjennomføre et obligatorisk fordypningsarbeid. Fordypningsarbeidet skal være praktisk rettet og knyttet til ett eller flere temaer i utdanningens emner. Studenten skal gjennom fordypningsarbeidet vise evne til refleksjon og bruke både teori og praktiske erfaringer. Fordypningsarbeidet kan gjennomføres individuelt eller i gruppe på to.
Læringsutbyttebeskrivelser:	

<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har fordypet seg innenfor et valgt tema, har innhentet, vurdert og bearbeidet teori, og drøftet sammenhengen mellom teori og praksis.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten kan systematisere, utvikle og formidle erfaringsbasert kunnskap.
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	Studenten har utviklet og er bevisst sin profesjonelle kompetanse, sin kreativitet og sitt mot, og forvalter kompetansen og bidrar til faglig utvikling på egen arbeidsplass.
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Logger etter samlinger • Veiledet skriftlig fordypningsoppgave med påfølgende muntlig eksamen • Studenten skal utarbeide individuelle læringsmål for sitt fordypningsemne. Den individuelle arbeidsplanen settes opp i samsvar med oppsatte kriterier for fordypningsoppgaven. Læringsmål, problemstilling, litteraturoversikt og arbeidsplan skal godkjennes av skolen innen et fastsatt tidspunkt.
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Logger vurderes med godkjent/ikke godkjent. • Skriftlig fordypningsoppgave vurderes med karakteren A-F. • På bakgrunn av bestått skriftlig fordypningsoppgave gjennomføres en muntlig eksamen. Det gis en samlet vurdering av skriftlig fordypningsoppgave og muntlig høring med karakteren A-F.
Litteratur:	Selvvalgt litteratur (300-500 sider) i tillegg til obligatorisk litteratur for hele studiet.

14 studiepoeng	Praksis
	Det kan velges mellom to ulike former for praksis: <ol style="list-style-type: none"> 1. Praksisutplassering innenfor fagområde som studenten ikke har sitt daglige virke i 2. Praksis som prosjektarbeid på egen arbeidsplass for å kunne planlegge og gjennomføre endrings-/ utviklingsarbeid
Hovedmål for praksis:	Studenten skal bli bevisst sin egen rolle og egne ferdigheter og holdninger som miljøarbeider i praktisk miljøarbeid, dette forankret i teori. Studenten skal utvikle faglig forståelse og innsikt i møte med brukere, kollegaer, pårørende og andre samarbeidspartnere innen psykisk helsearbeid og rusarbeid.
Læringsutbyttebeskrivelser:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kunnskap 	Studenten har kunnskap om prosjektarbeid som metode. Studenten kan vurdere eget arbeid i forhold til gjeldende normer og krav innenfor fagfeltet.
<ul style="list-style-type: none"> • Ferdigheter 	Studenten kan sette teoretisk kunnskap fra utdanningen i sammenheng med praktiske ferdigheter.

	<p>Studenten kan planlegge, gjennomføre og evaluere et prosjekt i samsvar med målene og det faglige innholdet i utdanningen (prosjekt)</p> <p>Studenten kan kartlegge en situasjon og vurdere og identifisere behov for iverksetting av tiltak (praksis).</p> <p>Studenten har relasjonskompetanse i forhold til bruker, pårørende og kollegaer.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Generell kompetanse 	<p>Studenten forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid.</p> <p>Studenten kan synliggjøre egen kompetanse.</p> <p>Studenten kan utføre miljøarbeid med utgangspunkt i brukergruppens behov.</p> <p>Studenten er reflektert og kvalitetsbevisst i sin yrkesutøvelse.</p>
Arbeidskrav:	<ul style="list-style-type: none"> • Praksis: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utarbeide egne læringsmål ○ Praksisrapport med refleksjonsnotat • Prosjekt: <ul style="list-style-type: none"> ○ Utarbeide prosjektplan med mål for prosjektarbeidet ○ Prosjektrapport
Vurderingsform:	<ul style="list-style-type: none"> • Læringsmål for praksis og prosjektplan vurderes til godkjent/ikke godkjent • Midtveis- og sluttevaluering som grunnlag for vurdering av praksis/prosjekt, vurderes til godkjent/ikke godkjent • Praksis/prosjektrapport vurderes til godkjent/ikke godkjent og er grunnlag for en samlet vurdering av praksis/prosjekt
Taushetsplikt	<p>Studenter som gjennom sin opplæring ved arbeid, oppdrag eller verv blir kjent med taushetsbelagte opplysninger, har taushetsplikt etter forvaltningslovens regler (§ 13 – 13f).</p> <p>Taushetsplikten gjelder også etter at studenten har avsluttet sin opplæring ved fagskolen.</p>

VEDLEGG 1

OBLIGATORISK LITTERATUR	
Forfatter	Tittel
Befring, Anne Kjersti (2017)	<i>Helse- og omsorgsrett</i> Cappelen Damm akademisk ISBN 9788202425012
Eide og Eide (2017)	<i>Kommunikasjon i relasjoner, 3. utgave</i> Gyldendal akademisk ISBN 9788205500563
Grasaas, Sjursen og Stordalen (2019)	<i>Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)</i> Cappelen Damm ISBN 9788202616625
Helgesen, Krüger, Grasaas, Sjursen (2016)	<i>Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene, 2. utgave</i> Cappelen Damm Akademisk ISBN 9788202421342
Helsedirektoratet (2017)	Brukermedvirkning (artikkel) https://www.helsedirektoratet.no/tema/bruke_rmedvirkning
Lossius, Kari (2012)	<i>Håndbok i rusbehandling</i> Gyldendal akademisk ISBN 9788205423992
Skau, Greta Marie (2017)	<i>Gode fagfolk vokser, personlig kompetanse i arbeid med mennesker</i> Cappelen Damm akademisk ISBN 9788202547721
Snoek og Engedal (2017)	<i>Psykiatri for helse- og sosialfagutdanningene</i> Cappelen Damm Akademisk ISBN 9788202519018
Helsedirektoratet (2018)	Rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator (nasjonal veileder) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator
Helsedirektoratet (2018)	Kunnskapsgrunnlag – Metoder for tidlig identifisering av risiko hos barn og unge IS-2696 http://tidliginnsats.forebygging.no/Global/Rapport-risiko-hos-barn-og-unge.pdf
Helsedirektoratet (2019)	Pårørendeveileder (nasjonal veileder) https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/paerendeveileder
Helsedirektoratet (2019)	Tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge (nasjonal faglig retningslinje)

	https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/tidlig-oppdagelse-av-utsatte-barn-og-unge
--	---

**VEILEDER FOR PRAKSIS
NORDLAND FAGSKOLE, HELSE, SOSIAL OG OPPVEKST
(PRAKSIS UTENFOR EGET ARBEIDSSTED)**

1. Innledning

Utdanningen vektlegger sammenhengen mellom teori og praksis, der praksis kan bidra til bevisstgjøring av ”taus” kunnskap. I praksis skal studentene reflektere over hvilke erfaringer, kunnskap og verdier som han eller hun bringer med seg inn i yrkesutøvelsen. Målet er å bevisstgjøre studenten om eget ståsted, og dermed bidra til både faglig utvikling og personlig vekst. Erfaringer fra praksis kan knyttes direkte eller indirekte opp mot tema for fordypningsoppgaven.

Organisering av praksis

Praksis er en obligatorisk del av studietiden og er på totalt 300 timer.

For de av studentene som er i et arbeidsforhold så kan praksis ikke avvikles på eget arbeidssted.

Om studentene ønsker det, kan praksis fordeles på 2 perioder.

Fagskolen inngår avtale med praksisstedet.

2. Læringsutbyttebeskrivelse for studenten etter gjennomført praksis

Kunnskap	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">- har kunnskap om prosjektarbeid som metode- kan vurdere eget arbeid i forhold til gjeldende normer og krav innenfor fagfeltet
Ferdigheter	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">- kan sette teoretisk kunnskap fra utdanningen i sammenheng med praktiske ferdigheter- kan vise relasjonskompetanse i samhandling med brukere, pårørende og kollegaer i gjennomføring av tiltak- kan kartlegge en situasjon og vurdere og identifisere behov for iverksetting av tiltak
Generell kompetanse	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none">- forstår betydningen av tverrfaglig samarbeid- kan utføre miljøarbeid med utgangspunkt i brukerens behov- er reflektert og kvalitetsbevisst i sin yrkesutøvelse- kan synliggjøre egen kompetanse

3. Mål for praksis

Veiledet praksis i direkte brukerrettet arbeid er en viktig del av utdanningen.

Målene skal ta utgangspunkt i utdanningsplanen for studiet. Det er viktig at målene er realistiske ut fra tid som er satt til rådighet, samt praksisstedets målgruppe og organisering. Målene settes i samarbeid med veileder på praksisstedet og faglærer. Se ytterligere beskrivelse under punkt 6. Arbeidskrav.

4. Veiledning/oppfølging

Veiledning på praksisstedet skal bli gitt av kvalifisert fagarbeider med videreutdanning og/eller erfaring fra praksisfeltet eller høgskoleutdanning. I tillegg vil det være veiledning fra skolens lærere.

Veiledning skjer ut fra mål i studieplanen samt studentenes egne mål.

- Veilederen skal samarbeide med faglærer fra skolen og således være et bindeledd mellom faglærer og arbeidsplassen i praksisperioden.
- Veilederen skal være en diskusjonspartner for studenten i praksisperioden.
- Veilederen skal påse at studenten får arbeidsoppgaver som er i tråd med studentens mål for praksisperioden.

Ulike veiledningssituasjoner:

- **Veiledning i målsamtalen** (gjennomføres i løpet av første praksisuke)

Det gjennomføres en målsamtale mellom veileder, faglærer og student der en drøfter studentens mulighet for læring og utvikling samt tilrettelegger for studentens praksisperiode. Samtalen inneholder tema som; gjensidige forventninger til praksisperioden, studentens læringsmål og arbeidsplan for praksisperioden, praksisplassens muligheter og begrensninger, studentens veiledningsbehov og praksisveilederens muligheter ut fra faglige ressurser.

Se oppgave 1 under arbeidskrav tilknyttet praksis.

- **Fortløpende veiledning**

Skal sikre kontinuitet i opplæringen. Læring i praksis innebærer at studenten handler i forhold til mål for praksisperioden, fagkunnskap og viser handlingskompetanse. I veiledningssamtalene innebærer dette at studenten kan begrunne vurderingene og valgene sine. Dette bidrar til å synliggjøre handlingskompetansen. Det anbefales at praksisveileder og student avtaler faste veiledningstimer, helst 1 gang pr. uke.

- **Veiledning i midt- og sluttevaluering**

Faglærer skal i samarbeid med veileder vurdere studentens praksis til bestått/ikke bestått. Utgangspunkt for vurderingen er læringsutbyttebeskrivelsen og de definerte målene. Veileder, student og faglærer deltar i vurderingen, tid og sted avtales i god tid. Ved begge evalueringstidspunktene undertegner veileder, student og faglærer evalueringsdokument for prosjektarbeid.

5. Forventninger i forhold til praksis

- **Forventninger til studenten:**

- Utarbeide egne skriftlige læringsmål på bakgrunn av utdanningens mål og de muligheter som finnes på praksisstedet (se oppgave 1)
- Avtale tid til å gjennomgå målene med praksisveileder i løpet av første praksisuke
- Utarbeide arbeidsplan på bakgrunn av læringsmål og tidsplan i samarbeid med praksisveileder i løpet av første praksisuke
- Gjennomføre praksis i tråd med definerte læringsmål
- Søke råd og veiledning ved behov
- Levere oppgaver/arbeidskrav til skolen innenfor tidsfristene
- Kunne motta veiledning og selv være aktiv med å vurdere egen innsats og egenutvikling under praksisperioden

- **Forventninger til praksisveileder:**
 - Ta imot studenten på en god måte og legge til rette for god praksis
 - Gjøre seg kjent med målene for praksisperioden og studentens egne mål
 - Delta i godkjenning av studentens mål og arbeidsplan
 - Legge til rette slik at studenten har mulighet til å nå målene for praksis
 - Hjelp til å velge ut relevante læringssituasjoner
 - Veilede studenten
 - Deltakende under midt- og sluttevalueringen.
 - I samarbeid med fagskolen, bidra i vurdering av studentens praksis til bestått/ikke bestått.

- **Forventninger til lærer:**
 - Veilede ut fra målsetningene
 - Gjøre seg kjent med studentens egne mål og arbeidsplan
 - Ansvarlig for midt- og sluttevaluering
 - Følge opp student og praksisveileder etter avtale
 - Gi studenten tilbakemelding på oppgaver/arbeidskrav
 - Ansvar for at praksis blir vurdert til bestått/ikke bestått

6. Arbeidskrav tilknyttet praksis

Det forutsettes at studentene er aktive i praksis og det er derfor obligatorisk tilstedeværelse.

Følgende arbeidskrav er obligatoriske:

Oppgave 1: Læringsmål (skal være levert skolen senest en uke etter praksisstart)

Studenten skal:

- Utarbeide egne læringsmål for praksisperioden. Læringsmålene skal knyttes til følgende:
 - **Kunnskapsmål:** Omfatter intellektuelle ferdigheter, faktakunnskap, begreper, teorier, prinsipper og metoder. Målene sier noe om hvordan kunnskap kan anvendes i nye situasjoner og til problemløsning
 - **Ferdighetsmål:** Viser hvordan miljøarbeid utøves i praksis ved hjelp av ulike metoder og praktiske ferdigheter.
 - **Holdningsmål:** Omhandler holdninger, verdier, normer, filosofi, etikk og menneskesyn som er grunnlaget for handlinger. Kommunikasjon og samhandling er viktige momenter her.
- Læringsmålene skal være i samsvar med læringsutbyttebeskrivelsen for praksis og praksisstedets læringsmuligheter
- Læringsmålene tas opp i målsamtalen med praksisveileder og lærer, og leveres som eget arbeidskrav på itslearning.

Oppgave 2: Praksisrapport og refleksjonsnotat

Studenten skal utarbeide en **praksisrapport** som skal omhandle følgende:

- Praksisstedets organisering, målsetting, (behandlings)filosofi og (behandlings)tilbud.
- Målgruppe for praksisperioden
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid

- Studentens læringsmål for praksis
- Egenvurdering av egne læringsmål
- Områder innenfor miljøarbeid som du har fått erfaring med
- Refleksjonsnotat

Refleksjonsnotat

Studenten utarbeider et refleksjonsnotat i tilknytning til rapporten. Refleksjonsnotatet skal synliggjøre studentens etiske og faglige begrunnelser for handlinger i praksis med utgangspunkt i en situasjon i praksisperioden.

Refleksjonsnotatet skal inneholde:

- Kort beskrivelse av en hendelse eller hendelsessekvens relatert til praksis
- Hvilke reaksjoner hadde jeg? (tanker, følelsesreaksjoner)
- Hvilke handlingsalternativer forelå?
- Hvilke faglige og etiske begrunnelser brukte jeg?
- Hva lærte jeg av situasjonen? (ble noe endret)
- Hvordan kan jeg nyttiggjøre meg disse erfaringene?

Hensikten med å bruke refleksjonsnotat er å trene på å skille følelser og tanker, se hvordan faglig kunnskap og etisk refleksjon kan være til hjelp og tjene som veivisere for alternative handlingsmåter og på den måten videreutvikle den profesjonelle kompetansen og oppøve refleksjon over eget arbeid. Veileder kan i denne forbindelse være en støtte for studentens egne refleksjoner.

Praksisrapporten skal leveres elektronisk på it'slearning senest 2 uker etter avsluttet praksis.

Lengde 5 - 10 sider inkludert refleksjonsnotat.

Studenten får skriftlig tilbakemelding fra lærer på itslearning.

Vurderingskriterier for praksisrapporten:

- Praksisrapportens innhold er i samsvar med beskrivelsen over.
- Praksisrapporten følger skolens krav til oppgaveskriving og etiske retningslinjer i forbindelse med anonymisering av opplysninger.
- Studenten viser evne til egenrefleksjon og synliggjør etiske og faglige begrunnelser for handling i praksis.
- Studentens bevissthet omkring læring i praksis kommer tydelig frem i rapporten

Logg

Vi anbefaler at studentene beskriver sine erfaringer gjennom daglig føring av logg. Loggen skal inneholde korte anonymiserte notater om observasjoner, erfaringer og refleksjoner studenten gjør i praksisperioden. Målet er å øke studentens bevissthet omkring læring, samt sette tidligere erfaringer i nye sammenhenger og videreutvikle egen kompetanse. Loggen er studentens eget arbeidsredskap, og skal ikke leveres skolen eller praksisstedet.

7. Vurdering

Vurdering av studentens innsats i praksisperioden er en kontinuerlig prosess. Det skal være tre samtaler mellom student, veileder og faglærer i forbindelse med gjennomføringen av praksis (målsamtale, midt- og sluttevaluering). Utgangspunkt for samtalene er studentens læringsmål. Studentenes arbeidsprosess og den skriftlige

prosjektrapporten vurderes samlet som bestått/ikke bestått. Dersom studenten står i fare for å få vurdering ikke bestått, skal studenten ha beskjed om dette så tidlig som mulig.

Kriterier for ikke bestått praksis:

Ikke bestått praksis innebærer at studenten har manglende kompetanse på ett eller flere av følgende punkter:

- Viser manglende respekt for brukerne eller pårørendes integritet og autonomi, herunder brudd på taushetsplikten.
- Gir feilaktig informasjon til brukerne/pårørende
- Viser manglende evne til samhandling og evne til å vise omsorg for brukerne
- Mangler evner til å identifisere brukernes generelle og spesielle behov.
- Anvender i liten grad teoretisk kunnskap i begrunnelse for praktisk miljøarbeid
- Ser ikke betydningen av å arbeide ut fra et forebyggende perspektiv.
- Medvirker ikke til tverrfaglig samarbeid
- Søker ikke råd og veiledning i vanskelige situasjoner
- Overvurderer sin kompetanse og setter brukers liv og helse i fare
- Mangler kritisk reflekterende holdning til egen yrkesutøvelse
- Andre kritikkverdige eller ulovlige forhold
- Fravær utover 10 % som ikke blir tatt igjen

Vedlegg:

1. Skjema midtevaluering
2. Skjema sluttevaluering

MIDTEVALUERING PRAKSIS

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Midtevaluering foretatt: (dato).....

Fravær inntil nå i perioden:

Dager.....

Timer.....

Faste punkter som gjennomgås og evalueres:

- Studentens læringsmål og status måloppnåelse på disse
- Progresjon i forhold til arbeidsplan for praksis
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid
- Samhandling med personale, brukergruppe og pårørende

Kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Skriftlig varsel om ikke bestått gitt.....(dato)

Underskrifter:

Student_____
Veileder_____
Lærer

SLUTTEVALUERING PRAKSIS

Studentens navn:.....

Praksissted:.....

Sluttevalueringen foretatt (dato):

Tidsrom for praksis:.....

Fravær:

Dager:.....

Timer:.....

Faste punkter som gjennomgås og evalueres:

- Studentens læringsmål
- Mål for praksis samt gjennomføringen
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid
- Samhandling med personale, brukergruppe og pårørende

Kommentarer til sluttevalueringen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Underskrifter:

Student_____
Veileder_____
Lærer

**VEILEDER FOR PROSJEKT
NORDLAND FAGSKOLE I HELSE-, SOSIAL- OG OPPVEKS
(PRAKSIS PÅ EGET ARBEIDSSTED)**

1. Innledning

Fagskoleutdanningen vektlegger sammenhengen mellom teori og praksis. Praksis kan gjennomføres som prosjekt på eget arbeidssted. På den måten kan studentene få anledning til å gjøre et endrings- / utviklingsarbeid på arbeidsplassen. Prosjektet skal gjennomføres som helhet i løpet av 300 timer.

Arbeidsform/organisering av prosjektarbeid

Prosjektarbeidet kan organiseres på ulike måter avhengig av lokale forhold. Med tanke på den faglige kontinuiteten, bør den praktiske delen av prosjektet være mest mulig sammenhengende. Prosjektet kan gjennomføres individuelt eller i grupper. Det er ønskelig at det etableres en prosjektgruppe på arbeidsplassen, med en (evt to) medarbeider(e) i tillegg til studenten.

Studentene får innføring i praktisk prosjektarbeid som metode og skal med utgangspunkt i dette, planlegge, gjennomføre og evaluere et prosjekt på arbeidsplassen. Det skal utarbeides en prosjektplan og prosjektrapport.

2. Læringsutbyttebeskrivelse for studenten etter gjennomført prosjekt

Kunnskap	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none"> - har kunnskap om prosjektarbeid som metode - kan vurdere eget arbeid i forhold til gjeldende normer og krav innenfor fagfeltet
Ferdigheter	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none"> - kan sette teoretisk kunnskap fra utdanningen i sammenheng med praktiske ferdigheter - kan samarbeide med kolleger i planlegging gjennom prosjektarbeid. - Viser relasjonskompetanse i samhandling med brukere/pårørende/kollegaer i planlegging og gjennomføring av prosjektet. - kan planlegge, gjennomføre og evaluere et prosjekt i samsvar med målene og det faglige innholdet i utdanningen
Generell kompetanse	Kandidaten; <ul style="list-style-type: none"> - forstår betydningen av tverrfaglig - Forstår betydningen av endrings- og utviklingsarbeid - kan utføre miljøarbeid med utgangspunkt i brukerens behov - er reflektert og kvalitetsbevisst i sin yrkesutøvelse - kan synliggjøre egen kompetanse

3. Mål for prosjektarbeidet

Prosjektarbeid i studiet har som mål å utvikle studentens evne til samarbeid og gjennomføring av systematisk endrings- og utviklingsarbeid i praksis. Prosjektarbeidet skal bidra til endring og/eller utvikling på studentens egen arbeidsplass.

Det utarbeides et hovedmål for prosjektet, som er en del av en prosjektplan (se vedlagte mal). Det er viktig at målene er realistiske ut fra den tid som er satt til rådighet, samt øvrige rammebetingelser.

Prosjektarbeidets mål må ses i sammenheng med utdanningsplanen for studiet. Se ytterligere beskrivelse under punkt 6. Arbeidskrav.

4. Veiledning/oppfølging

Studentene skal ha tilgang til nødvendig veiledning på arbeidsplassen. Praksisveileder skal ha en faglig kompetanse innen fagområdene som utdanningene gjelder.

Veiledning på praksisstedet skal bli gitt av kvalifisert fagarbeider med videreutdanning og/eller erfaring fra praksisfeltet eller høgskoleutdanning. Kravet kan i særskilte tilfeller fravikes på bakgrunn av en faglig helhetsvurdering. I tillegg vil det være veiledning fra skolens lærere.

Det kan gis veiledning individuelt eller i grupper avhengig av hvem som deltar i prosjektet.

- Veilederen skal samarbeide med faglærer fra skolen og således være et bindeledd mellom faglærer og arbeidsplassen i prosjektperioden.
- Veilederen skal ha kjennskap til studentens daglige arbeid og ha mulighet til å sette seg inn i prosjektet.
- Veilederen skal være en diskusjonspartner for studenten i prosjektperioden.

Ulike veiledningssituasjoner:

- **Veiledning i planleggingsfasen av prosjektet**

Det gjennomføres en målsamtale mellom veileder, faglærer og student der prosjektplanen er i fokus. Ut fra denne drøftes studentens mulighet for læring og utvikling i tillegg til tilrettelegging for studentens prosjektarbeid. Det er en fordel om nærmeste leder deltar i den første samtalen, for å sikre forankring av prosjektet. Samtalen inneholder tema som; gjensidige forventninger til prosjektet, mål for prosjektarbeidet, arbeidsplan for prosjektet, arbeidsplassens muligheter og begrensninger, studentens veiledningsbehov og praksisveileders muligheter ut fra faglige ressurser.

Se oppgave 1 under arbeidskrav tilknyttet prosjektet.

- **Fortløpende veiledning**

Skal sikre kontinuitet i prosjektet som innebærer at studenten handler i forhold til oppsatt plan, fagkunnskap og viser handlingskompetanse. I veiledningssamtalene innebærer dette at studenten kan begrunne vurderingene og valgene sine. Dette bidrar til å synliggjøre handlingskompetansen. Det anbefales at veileder og student avtaler faste veiledningstimer, helst 1 gang pr. uke.

- **Veiledning i midt- og sluttevaluering**

Faglærer skal i samarbeid med veileder vurdere studentens prosjektarbeid til bestått/ikke bestått. Utgangspunkt for vurderingen er læringsutbyttebeskrivelsen og mål for prosjektarbeid. Veileder, student og faglærer deltar i vurderingen, tid og sted

avtales i god tid. Ved begge evalueringspunktene undertegner veileder, student og faglærer evalueringsdokument for prosjektarbeid.

5. Forventninger til prosjektarbeid

• Forventninger til studenten:

- Utarbeide prosjektplan med beskrivelse av bakgrunn for prosjekt, hovedmål og plan for hvordan prosjektet skal gjennomføres, inkludert tidsplan. Prosjektplanen utarbeides med bakgrunn i utdanningens mål og de muligheter som finnes på arbeidsplassen (se oppgave 1)
- Avtale tid til å gjennomgå målene og prosjektplanen med veileder i planleggingsfasen av prosjektet.
- Planlegge, gjennomføre og evaluere prosjektet i tråd med oppsatt plan og med nødvendige justeringer
- Søke råd og veiledning ved behov
- Levere oppgaver/arbeidskrav til skolen innenfor tidsfristene
- Kunne motta veiledning og selv være aktiv med å vurdere egen innsats og egenutvikling under prosjektperioden
- Involvere brukere/pårørende/kolleger i prosjektet for å sikre medvirkning og forankring.

• Forventninger til prosjektveileder:

- Ta imot studenten på en god måte og legge til rette for prosjektet
- Gjøre seg kjent med målene, prosjektplanen studenten har satt opp.
- Delta i godkjenning av prosjektplanen.
- Legge til rette slik at studenten har mulighet til å nå målene for prosjektet
- Hjelp til å tilrettelegge for prosjektet på arbeidsplassen
- Veilede studenten
- Deltakende under midt- og sluttevalueringen.
- Bistå fagskolen i vurdering av studentens arbeid med prosjekt til bestått/ikke bestått.

• Forventninger til lærer:

- Gjøre seg kjent med studentens prosjektplan
- Veilede ut fra målsetningene i prosjektplanen
- Ansvarlig for midt- og sluttevaluering
- Følge opp student og veileder etter avtale
- Gi studenten tilbakemelding på oppgaver/arbeidskrav
- Ansvar for at studentens prosjektarbeid blir vurdert til bestått/ikke bestått

6. Arbeidskrav tilknyttet prosjektarbeid

Det forutsettes at studenten er aktiv og tar ansvar for prosjektets framdrift i tråd med prosjektplan. Det er derfor obligatorisk tilstedeværelse. Skolen har retningslinjer for fravær som skyldes sykdom o.a. (Reglement for Nordland fagskole i helse- og sosialfag §16).

Følgende arbeidskrav er obligatoriske:

Oppgave 1: Prosjektplan med mål for prosjektarbeidet (se egen mal)

Studentene skal:

- Utarbeid prosjektplan med tema og hovedmål og beskrivelse av gjennomføring av

prosjektet, inkludert tidsplan. Denne skal utarbeides i samarbeid med veileder og faglærer, og skal godkjennes av faglærer før prosjektet starter (fase 2 i prosjektplanen).

- Prosjektplan leveres som eget arbeidskrav på Itslearning.

Oppgave 2: Prosjektrapport

Studenten skal utarbeide en **prosjektrapport** som skal omhandle følgende:

- Arbeidsstedets organisering, målsetting, (behandlings)filosofi og (behandlings)tilbud
- Bakgrunn for prosjektet
- Målgruppen for prosjektet
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid
- Beskrivelse av gjennomføring og vurdering av fasene i prosjektarbeidet ut fra prosjektplanen
- Studentens egen vurdering av prosjektets måloppnåelse
- Studentens vurdering av prosjektets betydning for utvikling/ending på egen arbeidsplass
- Hvis prosjektet gjennomføres i grupper skal det i tillegg til prosjektrapporten leveres et refleksjonsnotat fra hver av studentene på ca. 1 side som omhandler gruppeprosessen og arbeidsfordelingen mellom studentene i prosjektet.

Prosjektrapporten skal leveres elektronisk på itslearning senest 2 uker etter avsluttet prosjektperiode. Lengde 5 - 10 sider dersom man har prosjekt alene, 10-15 sider dersom man er to studenter som har prosjekt sammen og 15-20 sider dersom tre studenter har prosjekt sammen. Studenten får skriftlig tilbakemelding fra faglærer på itslearning.

Vurderingskriterier for prosjektrapporten:

- Prosjektrapportens innhold er i samsvar med beskrivelsen over.
- Prosjektrapporten følger skolens krav til oppgaveskriving og etiske retningslinjer i forbindelse med anonymisering av personopplysninger.
- Studenten har tilegnet seg nødvendig kunnskap om prosjektarbeid som metode og synliggjør i rapporten at prosjektet er gjennomført i samsvar med denne kunnskapen.
- Prosjektet er satt inn i en faglig sammenheng som er i samsvar med utdanningens mål.
- Studenten viser evne til egenrefleksjon og synliggjør etiske og faglige begrunnelser for handling i praksis.
- Studentens bevissthet omkring læring i prosjektet kommer tydelig frem i rapporten.

Logg

Vi anbefaler at studentene beskriver sine erfaringer gjennom daglig føring av logg. Loggen skal inneholde korte anonymiserte notater om observasjoner, erfaringer og refleksjoner studenten gjør i prosjektperioden. Målet er å øke studentens bevissthet omkring læring, samt sette tidligere erfaringer i nye sammenhenger og videreutvikle egen kompetanse. Loggen er studentens eget arbeidsredskap, og skal ikke leveres skolen eller praksisstedet.

7. Vurdering

Vurdering av studentens innsats i prosjektperioden er en kontinuerlig prosess.

Det skal være tre samtaler mellom student, veileder og faglærer i forbindelse med gjennomføringen av prosjektet (målsamtale, midt- og sluttevaluering). Utgangspunkt for samtalen er mål for prosjektarbeid og prosjektplanen. Studentenes arbeidsprosess og den skriftlige prosjektrapporten vurderes samlet som bestått/ikke bestått. Dersom studenten står i fare for å få vurdering ikke bestått, skal studenten ha beskjed om dette så tidlig som mulig.

Kriterier for ikke bestått prosjekt:

Ikke bestått prosjekt innebærer at studenten har manglende kompetanse på ett eller flere av følgende punkter:

- Manglende ivaretagelse og oppfølging av rammebetingelser og samspill som gjelder for prosjektorganiseringen
- Viser manglende respekt for brukerne eller pårørendes integritet og autonomi, herunder brudd på taushetsplikten
- Gir feilaktig informasjon til brukerne/pårørende
- Viser manglende evne til samhandling og evne til å vise omsorg for brukerne
- Mangler evner til å identifisere brukernes generelle og spesielle behov
- Anvender i liten grad teoretisk kunnskap i begrunnelse for praktisk miljøarbeid
- Medvirker ikke til tverrfaglig samarbeid
- Søker ikke råd og veiledning i vanskelige situasjoner
- Overvurderer sin kompetanse og setter brukers liv og helse i fare
- Mangler kritisk reflekterende holdning til egen yrkesutøvelse
- Fravær som medfører at studenten ikke er aktiv i oppfølging når det gjelder gjennomføring av prosjekt etter prosjektplan
- Viser manglende evne, kunnskap og/eller vilje til å planlegge, organisere og gjennomføre prosjektet
- Andre kritikkverdige eller ulovlige forhold

Vedlegg:

1. Skjema midtevaluering
2. Skjema sluttevaluering
3. Mal prosjektplan

MIDTEVALUERING PROSJEKT

Studentens navn:.....

Arbeidssted:.....

Midtevaluering foretatt: (dato).....

Fravær inntil nå i perioden:

Dager.....

Timer.....

Faste punkter som gjennomgås og evalueres:

- Status måloppnåelse og gjennomføring i henhold til mål for prosjektet
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid
- Samhandling med personale, brukergruppe og pårørende

Kommentarer:

.....

.....

.....

.....

.....

Begrunnet skriftlig varsel om ikke bestått gitt.....(dato) i henhold til kriterier for ikke bestått prosjekt.

Underskrifter:

Student_____
Veileder_____
Lærer

SLUTTEVALUERING PROSJEKT

Studentens navn:.....

Arbeidssted:.....

Sluttevalueringen foretatt (dato):

Tidsrom for prosjektet:.....

Fravær:

Dager:.....

Timer:.....

Faste punkter som gjennomgås og evalueres:

- Mål for prosjektarbeidet samt gjennomføringen i henhold til mål for prosjektet.
- Samarbeidspartnere/tverrfaglig samarbeid
- Samhandling med personale, brukergruppe og pårørende

Kommentarer til sluttevalueringen:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Underskrifter:

Student

Veileder

Lærer

PROSJEKTPLAN, STUDENT:.....

Prosjektplanen skal godkjennes av faglærer før prosjektoppstart

GJØREMÅL	BESKRIVELSE
Tema for prosjektet	Tema skal ta utgangspunkt i studieplanen.
Bakgrunn for prosjektet (Problemformulering)	Beskrivelse av «problemet»: Hva er det som gjør at prosjektet bør settes i gang? Hva er det jeg/vi ønsker å forandre på/legge til rette for/utvikle, og hvorfor? Bruk gjerne referanser (litteratur, veiledere, lovverk, planer etc)
Hovedmål for prosjektet (Hva skal prosjektet ende opp i? Resultatmål)	Målet for prosjektet skal konkretisere et utviklingsarbeid som er direkte eller indirekte relatert til brukergruppen. <i>Produktet</i> som prosjektet skal ende opp i. (Hva er det dere konkret har «laget/utarbeidet» når problemet er løst – og prosjektplanen er gjennomført) Vær konkret, og tenk at resultatet skal kunne «måles»/tas eller føles på - på et vis.
Effekt mål (Hva er effekten av prosjektet? For hvem?)	For brukeren: Bedre kvalitet? Større tillit til hjelperne? Økt trivsel? For personalet: Læring og kompetanseheving? Mindre belastning? Større arbeidstilfredshet? Bedre arbeidsmiljø?
Organisering av prosjektet	Prosjektgruppe/prosjektleder, andre
<u>Tidsplan</u> (fase 2-4=10 uker): <u>FASE 1:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Forberedelse av prosjektplan <ul style="list-style-type: none"> ○ Tema og målformuleringer ○ Tidsplan for prosjektet <u>FASE 2:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Faglige- og organisatoriske forberedelser <ul style="list-style-type: none"> ○ Formidle prosjektmål ut i organisasjonen ○ Litteratur- og informasjonssøkning <u>FASE 3:</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Fase 1: Forberedelse av prosjektplan <ul style="list-style-type: none"> • Dato for planlagt innsending av tema, målformuleringer og tidsplan. • Innholdet i fase 1 skal godkjennes av faglærer før prosjektoppstart. • Fase 2: Faglige- og organisatoriske forberedelser <ul style="list-style-type: none"> • Sette opp konkret tidsperiode for gjøremålene •

<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføring <ul style="list-style-type: none"> ○ Innsamling og bearbeiding av data ○ Praktisk utprøving på bakgrunn av hovedmål <p><u>FASE 4:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Etterarbeid • Oppsummering og konklusjon på bakgrunn av målsetting(er) 	<ul style="list-style-type: none"> • Fase 3: Gjennomføring <ul style="list-style-type: none"> • Sette opp konkret tidsperiode for gjøremålene • Fase 4: Etterarbeid <ul style="list-style-type: none"> • Sette opp konkret tidsperiode for gjøremålene
Dato for målsamtale	Gjennomføres senest ved prosjektstart (fase 2)
Dato for midt evaluering	Avtales på målsamtalen
Dato for sluttevaluering	Avtales på målsamtalen
Dato for innlevering av prosjektrapport	14 dager etter prosjektslutt

